

BÁO CÁO TỔNG KẾT

**ĐỀ ÁN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DÂN SỐ
THÔNG QUA XÂY DỰNG VÀ MỞ RỘNG
HỆ THỐNG SLTS VÀ SLSS
TẠI CÁC TỈNH TP PHÍA NAM NĂM 2013**

TS. BS. NGUYỄN KHẮC HÂN HOAN

Trưởng khoa XN Di truyền Y học
Bệnh viện Từ Dũ

1

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

- Di tật bẩm sinh: gánh nặng gia đình và xã hội
- Từ 2002, BVTD thực hiện SLTS-SS
 - ➔ Phát hiện DTBS, điều trị sớm hoặc chấm dứt thai kỳ
- Từ 2007, UBDS-GĐ&TE (Tổng cục Dân số - KHHGD) giao BVTD đề án: **“Nâng cao chất lượng dân số thông qua xây dựng và mở rộng hệ thống SLTS-SS cho 12 tỉnh TP đến năm 2010”**.
- Năm 2013: hệ thống mở rộng cho 23 tỉnh, TP phía Nam

II. MỤC TIÊU ĐỀ ÁN

Phát triển và hoàn thiện hệ thống SLTS-SS
nhằm phát hiện & can thiệp sớm
một số bất thường bẩm sinh và di truyền
góp phần nâng cao chất lượng dân số
cho khu vực phía Nam

3

II. CÁC GIẢI PHÁP

1. Huấn luyện, chuyển giao kỹ thuật cho cán bộ y tế
2. Giám sát thực hiện chương trình SLTS-SS
3. Thực hiện xét nghiệm SLTS-SS
4. Mua sắm thiết bị, vật tư, HC xét nghiệm
5. Tư vấn, can thiệp, quản lý các trường hợp DTBS
6. Vận động nguồn lực để thực hiện chương trình

4

III. KẾT QUẢ THỰC HIỆN

5

1. HUẤN LUYỆN, CHUYÊN GIAO KỸ THUẬT

Về Sàng lọc sơ sinh & LMGC

- Tại BV Từ Dũ:
 - Tổ chức 1 lớp, 39 học viên
 - Kế hoạch: 3 lớp, 69 học viên
 - Dự báo nhu cầu sẽ còn giảm
- Tại địa phương
 - tự tổ chức tập huấn
 - hoặc mời giảng viên từ BVTĐ, Long An, Tây Ninh, Đồng Nai

6

Tập huấn LMGC
tại Tây Ninh

Tập huấn LMGC
tại Long An

1. HUẤN LUYỆN, CHUYÊN GIAO KỸ THUẬT

Về Sàng lọc trước sinh

- Đào tạo 3 lớp siêu âm DTBS cho 75 học viên
- Cập nhật các kiến thức về xét nghiệm SLTS
- Cập nhật phác đồ sàng lọc, chẩn đoán TS
- Chuyển lên tuyến trên các trường hợp bất thường

8

1. HUẤN LUYỆN, CHUYÊN GIAO KỸ THUẬT

Nhu cầu đào tạo siêu âm DTBS và SLTS ngày càng cao

- o Cá nhân, tổ chức sẵn sàng tự túc kinh phí
- o Học viên muốn được huấn luyện nâng cao và tăng số ngày học lên 15 ngày / khóa học

9

1. HUẤN LUYỆN, CHUYÊN GIAO KỸ THUẬT

- o Đào tạo SLTS-SS cho bệnh viện gửi đến ngoài đề án
- o Hỗ trợ BVĐKTP Cần Thơ đào tạo siêu âm, SLTS, SLSS.
- o Xây dựng bộ tài liệu giám sát kỹ thuật LMGC và tư vấn
- o Xây dựng bộ tờ rơi về SLSS, thiếu G6PD và SGBS

2. GIÁM SÁT THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH SLTS-SS

- o 11 đợt giám sát
- o Hoạt động triển khai mạng lưới SLTS-SS
- o Thực hiện chỉ tiêu SLSS, những thuận lợi và khó khăn
- o Kỹ thuật LMGC và quy trình tư vấn

Ngày	Địa điểm	Ngày	Địa điểm
17/9/2013	Bình Dương	19-20/9/2013	An Giang
23/9/2013	Đồng Nai	25-26/9/2013	Ninh Thuận
27/9/2013	Bình Thuận	1/10/2013	Tiền Giang
4/10/2013	Khánh Hòa	8/10/2013	Bà Rịa – Vũng Tàu
11/10/2013	Kiên Giang	15/10/2013	Vĩnh Long
17-18/10/2013	Cà Mau		

11

3. THỰC HIỆN XÉT NGHIỆM SLTS-SS

Cung ứng giấy thấm, vật tư lấy mẫu SLSS:

- o Gửi gói đầu năm 2013 (19/12/2012): 5.000 bộ
- o Gửi theo chỉ tiêu năm 2013: 82.620 bộ

Thuận lợi:

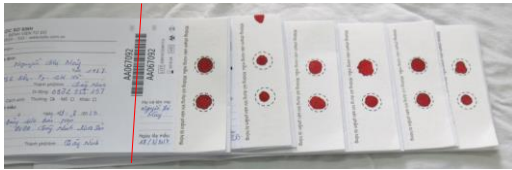
- o Tổng cục DS-KHHGD giao chỉ tiêu sớm
- o Đồng ý cho BVTĐ tạm ứng hóa chất, vật tư cho đề án
- BVTĐ tạm ứng vật tư, gửi sớm về địa phương
- Tập trung gửi trong 2 đợt (16/5/2013 và 2/7/2013)
- Giúp địa phương không bị gián đoạn thực hiện đề án

12

3. THỰC HIỆN XÉT NGHIỆM SLTS-SS

Cải tiến xét nghiệm SLSS

- Sử dụng mẫu giấy thấm có mã vạch
- Nâng cấp phần mềm quản lý SLSS theo mã vạch
 - Quản lý giấy thấm của từng địa phương theo mã vạch
 - Xác định được sai sót trong gửi mẫu, nhập thông tin
 - Xác định sử dụng giấy thấm không đúng đối tượng

13

3. THỰC HIỆN XÉT NGHIỆM SLTS-SS

Cải tiến xét nghiệm SLTS

- Hoàn tất thử nghiệm 400 mẫu SLTS double test trên giọt máu khô
- Xác lập chỉ số trung vị của PAPP-A và bHCG tự do
- Làm cơ sở triển khai thi điểm SLTS bằng giọt máu khô địa bàn xa

Tập huấn kỹ thuật SLTS trên giọt máu khô cho Khoa XN Di truyền Y học

14

3. THỰC HIỆN XÉT NGHIỆM SLTS-SS

Quy trình xét nghiệm SLSS

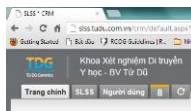
1. Lấy máu gót chân tại địa phương

2. Gửi mẫu máu qua đường bưu điện

3. Xét nghiệm tại BV Từ Dũ

4. Thông báo kết quả qua mạng

15

CHỨNG NHẬN NGOẠI KIỂM CHUẨN CỦA LABO

Sample No.	Test result	Total participants	QAP® passing*
1	0.000	10 (100%)	10 (100%)
2	0.0	10 (100%)	9 (90%)
3	0.0	10 (100%)	9 (90%)
4	0.0	10 (100%)	9 (90%)
5	0.0	10 (100%)	9 (90%)
6	0.0	10 (100%)	9 (90%)
7	0.000	10 (100%)	10 (100%)
8	0.0	10 (100%)	9 (90%)
9	0.0	10 (100%)	9 (90%)
10	0.0	10 (100%)	9 (90%)

3. THỰC HIỆN XÉT NGHIỆM SLTS-SS

Kết quả thực hiện xét nghiệm SLSS

- o Tổng số SLSS: **164.247** trẻ
trong đó
 - Đề án: **81.910** trẻ, **đạt 99,1%** (81.910/82.620)
 - HD ngoài chỉ tiêu: 26.275 trẻ
 - Xã hội hóa (BVTĐ, BV khác): 56.062 trẻ
- o Tổng số thiếu G6PD: 651 trẻ (đề án 326 trẻ)
- o Tổng số SGBS: 21 trẻ (đề án 7 trẻ)

17

Kết quả thực hiện xét nghiệm SLSS

	Đề án			H.Đông	BVTĐ	Tổng
	Chỉ tiêu	T. Hiện	%			
Tổng	82.620	81.910	99,1	26.275	56.062	164.247
An Giang	4.210	2.590	61,5		509	3.099
BRVT	2.990	2.990	100	10.295	1.964	15.249
Bạc Liêu	2.060	2.033	98,7	1.750	228	4.011
Bến Tre	1.890	2.355	124,6		973	3.328
Bình Dương	3.120	832	26,7		3.733	4.565
Bình Phước	3.180	3.177	99,9		1.637	4.814
Bình Thuận	2.630	1.399	53,2		545	1.944
Cà Mau	3.350	3.501	104,5		292	3.793
Cần Thơ	2.270	2.480	109,3		717	3.197
Đồng Nai	7.720	8.059	104,4	4.300	5.519	17.878
Đồng Tháp	3.570	4.040	113,2	1.400	620	6.060
Hậu Giang	1.810	1.930	106,6		245	2.175

- o An Giang, Bình Dương, Bình Thuận đạt < 1/3 chỉ tiêu
- o BRVT, Bạc Liêu, Đồng Nai, Đồng Tháp, Long An, Sóc Trăng, Tây Ninh thực hiện HD ngoài chỉ tiêu: 26.275 mẫu

18

Kết quả thực hiện xét nghiệm SLSS

	Đề án			H.Đông	BVTĐ	Tổng
	Chỉ tiêu	T. Hiện	%			
					30.159	33.243
Kiên Giang	4.090	3.338	81,6		362	3.700
Khánh Hòa	2.230	2.275	102,0		296	2.571
Lâm Đồng	3.550	4.255	119,9		422	4.677
Long An	4.700	5.428	115,5	7.030	2.194	14.652
Ninh Thuận	1.290	1.206	93,5		162	1.368
Sóc Trăng	2.710	2.828	104,4	500	532	3.860
Tây Ninh	3.420	4.020	117,5	1.000	1.719	6.739
Tiền Giang	4.270	3.084	72,2		2.029	14.516
TPHCM	13.730	12.487	90,9		30.159	33.243
Trà Vinh	1.930	2.392	123,9		436	2.828
Vĩnh Long	1.900	5.211	274,3		769	5.980

BRVT, Bạc Liêu, Đồng Nai, Đồng Tháp, Long An, Sóc Trăng, Tây Ninh thực hiện HD ngoài chỉ tiêu: 26.275 mẫu

Thời gian trả kết quả SLSS lên website từ khi nhận được mẫu là 48 giờ.

19

Kết quả thực hiện xét nghiệm SLTS

MỤC TIÊU CỦA SÀNG LỌC TRƯỚC SINH

- o Phát hiện sớm các trường hợp thai có nguy cơ cao bị bệnh di truyền và dị tật bẩm sinh để chẩn đoán và can thiệp kịp thời.

SÀNG LỌC QUÝ 1 (Thai 11 – 13 tuần 6 ngày)

- o Siêu âm: sàng lọc Hội chứng Down và phát hiện sớm DTBS
- o XN máu : sàng lọc HC Down và bệnh Thalassemia
- o Sinh thiết gai nhau: chẩn đoán xác định

SÀNG LỌC QUÝ 2 (thai 15 – 20 tuần 6 ngày)

- o Siêu âm hình thái học: phát hiện DTBS và dấu hiệu của HC Down
- o XN máu : sàng lọc HC Down và bệnh Thalassemia
- o Chọc ối: chẩn đoán xác định

→ Tư vấn, Chấm dứt thai kỳ sớm các trường hợp bất thường

20

Kết quả thực hiện xét nghiệm SLTS

Tổng số thai phụ khám thai được SLTS	39.839
SLTS 3 tháng đầu	30.250
SLTS 3 tháng giữa	9.589
Số ca bất thường	7.437
Bất thường NST 21	187
Bất thường NST khác	185
Dị tật ống thần kinh	198
Thalassemia nặng	69
Các dị tật khác	6.798
Số ca đình chỉ thai nghén	1.676
Số ca theo dõi, điều trị sau sinh	5.761

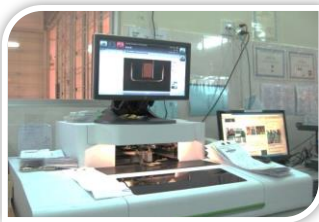
Giảm gánh nặng cho xã hội và gia đình do dị tật bẩm sinh

21

4. Mua sắm thiết bị, vật tư, HC xét nghiệm

- 1 máy bấm lỗ giấy xét nghiệm
- 2 máy quét mã vạch đa tia
- vật tư xét nghiệm SLSS cho 82.620 trẻ
- mua 25.000 bộ giấy thăm gối đầu năm 2014
- chuyển phần kinh phí còn thừa từ các hoạt động khác để mua: 8.430 bộ giấy thăm gối đầu năm 2014
- Tổng kinh phí được duyệt năm 2013 là: 10,8 tỷ đồng
- Kinh phí đã được chuyển : 6.480.000.000 đồng (đạt 60%)

22

Hệ thống
Máy bấm lỗ tự động

Hệ thống
nhập thông tin XN

23

5. TƯ VẤN, CAN THIỆP, QUẢN LÝ TRƯỜNG HỢP BẤT THƯỜNG

- Hoàn chỉnh module quản lý trẻ bất thường trên website
- Theo dõi, thông báo tình hình trẻ SGBS, thiếu G6PD
- Địa phương có thể ghi chú tình trạng của trẻ

Mã số	Mã trẻ	Họ tên trẻ	Nhóm
A006628	34	THI THUY NGUYỄN	TSH
2005-02	33	LÊ TRẦN THƯƠNG HƯƠNG	TSH
2008-01	32	HƯƠNG BẢO NGỌC	TSH
2011-02	31	NGUYỄN THỊ THUY LINH	TSH
2012-04	30	HỒ THỊ GIANG HỒNG	TSH
2012-03	29	NGUYỄN NGỌC TRẦN CHÁU	TSH

6. VẬN ĐỘNG NGUỒN LỰC ĐỂ THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH

Loại XN	Số cas	Giá	Thành tiền
Tổng			43.958.000
SLSS (G6PD, TSH, 17OHP)	56.062	185	10.371.470
SLTS			33.586.530
SLTS 3 tháng đầu	30.250	380	11.495.000
SLTS 3 tháng giữa	9.589	300	2.876.700
Siêu âm hình thái học	39.839	170	6.772.630
Số XN dịch ối, gai nhau	6.258	1.700	10.638.600
Xét nghiệm thalassemia	1.503	1.200	1.803.600

Người dân trả chi phí SLTS, SLSS và CĐTS tại BVTD không nằm trong kinh phí Đề án.

25

IV. BÀN LUẬN: KHÓ KHĂN

Tại các địa phương tham gia đề án

- Phương tiện sàng lọc chưa đủ: máy siêu âm, máy XN sàng lọc trước sinh
- Nhân lực thực hiện siêu âm được đào tạo chưa đủ
→ nhiều trường hợp phải chuyển lên bệnh viện Từ Dũ
- Chi phí cho siêu âm, XN sàng lọc trước sinh cao, đề án chưa thể chi trả được
- Tại các vùng sâu, vùng xa, vùng biển, hải đảo: chương trình chưa được triển khai, giao thông khó khăn, kiến thức người dân chưa đầy đủ → người dân chưa chủ động tham gia, đáp ứng nhu cầu chưa thỏa đáng
- Một số tỉnh gặp khó khăn trong thực hiện thông tư liên tịch 20/2013/TTLT-BTC-BYT ngày 20 tháng 2 năm 2013 của Bộ Y tế và Bộ Tài chính.

26

V. KẾT LUẬN – KIẾN NGHỊ

- Chương trình SLSS-TS đã chứng minh được hiệu quả, được xã hội quan tâm và ủng hộ
- Đề án năm 2013 đã thực hiện đạt kế hoạch

Kiến nghị:

- Chuyển sớm 40% kinh phí còn lại để kịp thanh toán theo quy định
- Sớm giao chỉ tiêu 2014 để xây dựng kế hoạch kịp thời
- Đôn đốc, hỗ trợ các địa phương chưa hoàn thành chỉ tiêu SLSS 2013 nhằm đẩy mạnh tiến độ SLSS năm 2014
- Đầu tư phát triển labo tại BVTD để mở rộng các loại bệnh rối loạn chuyển hóa có thể chẩn đoán trong 2014 và 2015
- Triển khai XN thí điểm SLTS trên giọt máu khô tạo điều kiện thuận lợi cho vùng sâu, vùng xa

27

CẢM ƠN

28